

PLZEŇSKÝ KRAJ

1. **Jaká je vaše priorita v oblasti školství ve vašem kraji? Jakou problematiku považujete v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy vašeho kraje za nejvýznamnější, jaké řešení navrhuje?**

Koalice PRO NÁŠ KRAJ (Ivana Bartošová kandidátka)

Jako školní inspektorka trvale sleduji kvalitu vzdělávání a usiluji o její zvyšování. Proto hodlám prosazovat naplňování kritérií dokumentu Kvalitní škola v praxi. Chci se zaměřit na kariérový rozvoj pedagogů a efektivní komunikaci a spolupráci všech aktérů ve školství našeho kraje (školy, zřizovatelé, poradenská zařízení, poskytovatelé dalšího vzdělávání pedagogů, Česká školní inspekce, vysoké školy, případně neziskové organizace).

Za důležitou považuji podporu digitálního vzdělávání včetně implementace nových technologií do výuky včetně umělé inteligence. K tomu jsou nezbytné dostatečné finanční podmínky i účinná podpora učitelů.

Chtěla bych podporovat efektivní občanské vzdělávání a zlepšování systému prevence rizikového chování žáků včetně péče o jejich duševní zdraví.

Koalice STAČILO ! (Jiří Valenta)

Ad. 1 + 3

významné části sítě středních škol v regionu, směřující k podpoře technického a učňovského vzdělávání spatřujeme i naši prioritu v oblasti krajského školství právě zde.

A to plně v souladu s požadavky a potřebami rychle se měnícího trhu práce, který má v ČR výrazně regionální charakter. Spektrálně širokou oblast zaměstnanosti ovlivňují odlišné geografické, demografické, historické, sociální a zejména ekonomické podmínky, které výrazně determinují profesní a odvětvovou strukturu a v konečném důsledku rovněž míru nezaměstnanosti na regionálním trhu práce.

Regionální vzdělávání proto musí na uvedená specifika včas a efektivně reflektovat. Je sice realitou, že v Plzeňském kraji nejnižší míru nezaměstnanosti vykazují, v posledním monitorovaném období, absolventi vyšších odborných škol a gymnazisté, ale toto je dáno především aspektem, že větší část těchto absolventů pokračuje v terciálním studiu. Relativně nízkou se ale jeví i míra nezaměstnanosti absolventů s výučním listem a absolventů středního odborného vzdělávání s odbornou zkouškou. A právě v těchto kategoriích se skrývá obrovský potenciál pro budoucnost zaměstnanosti a pracovního uplatnění v regionu, a proto se budeme snažit přesně cílenou podporou tuto filozofii v rámci krajského školského systému ještě více akcentovat.

V rámci konkretizace našich preferencí v oblasti regionálního středního školství nelze zapomenout ani na podporu orientace zřizovaných škol směrem k požadavkům strategie Průmyslu 4.0., která razantně tenduje k inovacím a proměnám výrobních procesů, digitalizaci, a to vše již za neodmyslitelné podpory internetem. K realizaci takové podpory je nutno se zaměřit především na modernizaci a restrukturalizaci relevantních krajských škol, rozšiřování pestrosti jejich oborů a kapacit směrem k posílení kvality poskytovaného vzdělávání. S tím úzce souvisí i efektivní propagace oborů, které jsou a budou pro trh práce nezbytné, ale poptávka po nich ze strany veřejnosti tomu není odpovídající.

Jako jednu z nejdůležitějších a tedy současně nejpalčivějších problematik řešenou i v “Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje” a také v “Krajském akčním plánu rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje” lze namátkou uvést předčasné odchody žáků a studentů ze vzdělávání. Řešení není a nebude rozhodně jednoduché a rychlé, ale jeho efektivním základem se, dle našeho názoru, musí stát vybudování sofistikované koordinované sítě kariérových poradců, školních metodiků prevence, školních psychologů a výchovných poradců. Jednotlivé funkční prvky této sítě musí fungovat a kooperovat na základě vytvořeného a implementovaného systému monitoringu předčasných odchodů ze vzdělávání. Startovací iniciativa k odstranění tohoto dlouhodobého problému by měla primárně směřovat ke snižování podílu osob se základním vzděláním, což se následně odrazí i na trhu práce, zejména v rámci navýšení možností uplatnění uchazeče o zaměstnání.

ANO (V. Kroc, zpracovala J. Havlíčková)

Plzeňský kraj má již od roku 2019 zpracovanou vizi vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035. Z této vize jsme vycházeli i při tvorbě Dlouhodobého záměru. Stanovili jsme si dvě hlavní priority, které jsou dále v dokumentu rozpracovány v jednotlivých oblastech. Jedná se 1) o rozvoj kompetenčního vzdělávání (posilování kompetencí pedagogických pracovníků; rozvoj kompetencí žáků potřebných pro udržitelný rozvoj, občanství a celoživotní učení; zavádění kompetenčních portfolií žáků; důraz na rozvoj formativního hodnocení apod.) a za 2) rozvoj služeb podporujících vzdělávání (posilování kapacit poradenských a podpůrných služeb a jejich spolupráce; důraz na podporu well-beingu žáků i učitelů; rozvoj a podpora kariérového poradenství na školách; zavádění nástrojů eliminujících předčasné odchody ze vzdělávání apod.).

SOCIÁLNÍ DEMOKRACIE

Zajistit dostupnou a rovnoměrně rozloženou oborovou nabídku na území kraje s ohledem na demografický vývoj. Přizpůsobit oborovou nabídku střednědobým potřebám trhu práce a společnosti. Podpora obcí při zajišťování podmínek povinného základního vzdělávání. Zavádění nástrojů eliminujících předčasné odchody ze vzdělávání. Podpora mezinárodní spolupráce a rozvoj jazykové gramotnosti. Udržet současný trend, který v Plzeňském kraji funguje – pružně reagovat na poptávky trhu práce, rozvíjet a podporovat technické vzdělávání s ohledem na rozvoj zejména digitálních kompetencí. Navýšit kapacity oborů zdravotnických a sociální péče s ohledem na potřeby nemocnic, domovů pro seniory a hendikepované, a to i pro potřeby soukromého sektoru. Podpora spolupráce mezi školami a zaměstnavateli tak, aby bylo pro absolventy jednodušší nastoupit do pracovního procesu ihned po ukončení studia.

2. Jaký postoj zaujímáte k převodu nepedagogických zaměstnanců škol pod zřizovatele?

Koalice PRO NÁŠ KRAJ

Zaujímám negativní postoj, neboť nepedagogičtí pracovníci jsou zejména v nižších typech škol (MŠ, málotřídní ZŠ) nezbytnou součástí edukačního procesu. V případě pracovníků školních jídelen se obávám rozpadu v Evropě ojedinělého a funkčního systému kvalitního školního stravování.

Koalice STAČILO !

Na úvod odpovědi k tomuto dotazu je nutno předznamenat, že rozhodně odmítáme jakékoliv snižování počtu nepedagogických pracovníků ve školách a školských zařízení a stejně tak nám nepřipadá v pořádku finančně sanovat jejich pracovní místa z peněz určených pro pedagogogy.

Nesouhlasíme ani se záměrem převodu provozních nepedagogických pracovníků a zaměstnanců školních jídelen nebo například IT pracovníků pod zřizovatele, který by měl jejich platy dofinancovat. Domníváme se, že se ze strany MŠMT ČR jedná o nesystémový návrh, který není bez odpovídající finanční kompenzace zřizovatelům ze strany státu realizovatelný a současně by znamenal obrovský pokles kvality poskytovaného vzdělání a výchovy.

ANO (V. Kroc, zpracovala J. Havlíčková)

Podle současného stavu legislativních norem je povinnost vyčlenit ze stávajícího státního rozpočtu odpovídající prostředky na financování veškeré (tedy i nepedagogické) činnosti související s potřebou zabezpečení vzdělávacího procesu na státu. Přenesením nákladů na nepedagogické činnosti na zřizovatele, byť takzvaně krytých systémem RUD, vytvoří riziko v dostupnosti potřebných prostředků pro samosprávy. Tyto pak v případě zhoršených podmínek na straně výnosu budou muset svou rozpočtovou politiku optimalizovat a to může mít přímý dopad na nepedagogickou činnost škol, zejména těch zřizovaných obcemi. Žádné výhody ze změny systému na straně samospráv zjevné nejsou. Protože neznáme budoucí konkrétní podmínky systému RUD, nemůžeme se k této změně blíže vyjádřit.

SOCIÁLNÍ DEMOKRACIE

Za vhodnější považujeme, aby i nepedagogové byli zaměstnanci školy (jako právnické osoby). Ředitel školy (nebo jiný vedoucí pracovník) nejlépe ví, jaké pracovní pozice ve škole potřebuje, jak si pracovníci plní svoje povinnosti a může je podle toho i odměňovat. Je velmi důležité, aby byli nepedagogičtí zaměstnanci ve školství řádně odměňováni. V současnosti odměny na mnohých pozicích dosahují minimální mzdy, respektive ji možná trochu překračují. Zřizovatelé jistě disponují prostředky, které by mohly být využity na financování neped. pracovníků, ale dlouhodobě by se neměly povinnosti státu převádět na obce. Každý jeden nepedagogický pracovník je ve školství nesmírně důležitý.

3. Jaké záměry máte v oblasti středního vzdělávání s ohledem na trh práce a inovací oborové soustavy?

Koalice PRO NÁS KRAJ

Plzeňský kraj je krajem s vysokým podílem průmyslu, což generuje vysokou poptávku po pracovnících s technickým vzděláním. Přesto, že prostřednictvím funkční podpory technického vzdělávání se daří naplňovat strojírenské a elektrotechnické obory, je třeba hledat další formy osvěty oborů, které nabízejí kvalitní uplatnění na trhu práce. Je nutno ještě úžeji spolupracovat se zaměstnavateli, investovat do modernizace vybavení pracovišť odborného výcviku, hledat kvalitní pedagogy a nabízet žákům atraktivní doplňkové programy v rámci studia včetně soutěží či zahraničních stáží.

Za mého působení v roli náměstkyně hejtmana pro školství jsem zavedla systémovou podporu zemědělského vzdělávání. V tomto hodlám pokračovat, neboť okrajové části Plzeňského kraje potřebují zemědělské odborníky.

ANO

Spolupráce škol se zaměstnavateli je již v současnosti na dobré úrovni. Plzeňský kraj v této oblasti dlouhodobě spolupracuje s Paktem zaměstnanosti Plzeňského kraje. V dalším období bude kladen důraz na její prohloubení a zkvalitnění s cílem zvýšit povědomí o již existujících nástrojích a příkladech dobré praxe. V souladu s aktuálním společenským vývojem a vývojem na trhu práce budou postupně upravovány školní vzdělávací programy jednotlivých studijních oborů. Ve spolupráci s Paktem zaměstnanosti Plzeňského kraje budou zaměstnavatelé motivováni, aby se do procesu úprav ŠVP na školách aktivně zapojili. Při tvorbě ŠVP bude také kladen důraz na využití kompetenčních modelů, např. Evropského rámce klíčových kompetencí k podnikavosti, a na široce využitelný mezioborový základ s umožněním specializace s ohledem na praxi žáků a jejich profesní směřování.

SOCIÁLNÍ DEMOKRACIE

Udržet zaběhlé trendy, které v našem kraji máme. V Plzeňském kraji se dlouhodobě daří udržovat a rozvíjet ty studijní obory středního vzdělávání, po kterých je na trhu práce poptávka. Velmi dobře je nastavena spolupráce škol s firmami, některé školy mají smlouvy s desítkami firem z regionu. Samozřejmostí je podpora rozvoje zejména digitálních kompetencí.

4. Jaká opatření navrhuje pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání?

Koalice PRO NÁŠ KRAJ

Zohledňování vzdělávacích potřeb dětí, žáků a studentů je kodifikováno ve školském zákoně již od roku 2005. Je třeba tuto povinnost důsledně uplatňovat. K tomu je potřebné motivovat pedagogy a zajistit jim účinnou odbornou podporu.

- Pro úspěšný vstup do základního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí je zásadní jejich předškolní vzdělávání. Proto je třeba zajišťovat dostatečnou kapacitu mateřských škol a efektivně působit na rodiče, aby zajistili pravidelnou docházku svých dětí. Jako původně předškolní pedagog i nyní školní inspektorka považují kvalitní předškolní vzdělávání za velmi důležitý článek vzdělávací soustavy, který může pozitivně ovlivňovat úspěšné začleňování dětí do vzdělávacího systému.
- Oblast vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je nutno podporovat personálně (asistenti pedagoga, sociální pedagogové, psychologové), metodicky (dostupné poradenství, vzdělávání pedagogů), finančně (pomůcky, bezbariérovost) a prostřednictvím důsledně uplatňovaných podpůrných opatření včetně další individualizované podpory (doučování, neformální vzdělávání).
- Kraj jako zřizovatel speciálních škol musí zkvalitňovat podmínky pro jejich činnost tak, aby mohly účinně vzdělávat děti a žáky, kteří nemohou být vzdělávání formou inkluze v běžných školách. V Plzeňském kraji je třeba investovat do budov a venkovních prostor těchto škol a posílit nedostatečnou kapacitu oboru Praktická škola.
- Vzhledem k vysokému počtu dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem vidím prostor pro zkvalitnění systémové péče o jejich jazykovou podporu v češtině.
- Chci podporovat uplatňování Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji a hledat další možnosti systematické práce s talentovanými a nadanými žáky.

- Za důležitou považují participaci všech aktérů ve školství.

Koalice STAČILO !

Rovný přístup ke vzdělávání všech dětí je u nás garantován Ústavou ČR, Úmluvou o právech dítěte a činností odpovědných orgánů a institucí. Reálný stav je však takový, že s narůstající chudobou, zejména u nízkopříjmových vrstev obyvatelstva, je možnost přístupu k odpovídajícímu vzdělání u mnoha dětí, často velice talentovaných a nadaných, pro finanční možnosti rodiny redukován. Tuto skutečnost ostatně připouští i vládní dokument “Hlavní směry vzdělávací politiky ČR do roku 2030+Strategické cíle”, kde je explicitně uvedeno, že je “*nutno se zaměřit na snížení nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělání a umožnit maximální rozvoj potenciálu žáků a studentů*”. Nejen z tohoto důvodu je nutno radikálně upravit systém financování regionálního školství tak, aby se reflektovala náročnost poskytování vzdělání ve školách se zvýšeným počtem žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí. V tomto ohledu je nutno přenastavit metodickou, personální a finanční podporu škol právě pro školy s vysokým podílem žáků se sociálním znevýhodněním.

ANO

Bez ohledu na stupeň a druh znevýhodnění se Plzeňský kraj zaměřuje na individuální potřeby, dítěte, žáka či studenta. Považujeme za důležité, aby všichni lidé (dětí, žáci i studenti) měli stejné možnosti využívat vzdělávací příležitosti a dosáhnout svého potenciálu bez ohledu na své socioekonomické, kulturní, etnické, jazykové, fyzické nebo duševní pozadí, rodinný původ, pohlaví, sexuální orientaci, náboženské přesvědčení nebo jiné aspekty, které by mohly být diskriminující. Respektování práva každého dítěte, žáka, studenta na individuální rozvoj a vzdělávání do jeho maximálních schopností vyžaduje vytvoření komplexních podmínek, které jsou navzájem propojeny a dlouhodobě působí na naplnění vzdělávacích potřeb a potenciálu každého jednotlivce. I nadále Plzeňský kraj podporuje integraci dětí se zdravotním postižením do běžných škol s důrazem na účelnou a smysluplnou integraci, protože pro každé dítě či žáka nemusí být integrace přínosem. Z tohoto důvodu je třeba zachovat i možnost vzdělávání na školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Nemalá pozornost je systematicky věnována také dětem s potenciálem nadání a mimořádně nadaným, kteří představují specifickou a zároveň vnitřně poměrně různorodou skupinu, neboť jejich potenciál nositelů inovací, výzkumu a vývoje může být využit k prospěchu společnosti v regionálním, republikovém i mezinárodním kontextu.

SOCIÁLNÍ DEMOKRACIE

Zacílení části finančních prostředků na školy v zaostávajících regionech, či školy s horšími studijními výsledky. Podpora a rozvoj individualizace výuky. V souladu s chystanou revizí RVP podpořit vzdělávání a mentoring pedagogů napříč celým krajem. Podpora škol v oblasti spolupráce s rodinou, která je nedílnou součástí školní komunity. Vše v souladu se strategií 2030+.

5.Považujete za důležité pro stabilizaci školských pracovníků připravit programy na podporu zájmu pracovat ve školách a školských zařízení ve vašem kraji?

Koalice PRO NÁŠ KRAJ

Ano, v našem kraji je nejhroší situace v oblasti vysokého věku učitelů odborné praxe i některých předmětů (Chemie, Fyzika, Matematika, Informatika).

- Kraj musí ve spolupráci s institucemi připravujícími pedagogy zajistit jejich bezproblémové začlenění do pedagogické praxe, čemuž doufám přispěje i současná legislativa (provázející učitel, uvádějící učitel).
- Zajistit podmínky pro systematické další vzdělávání pedagogů.
- Podporovat ředitele škol v jejich kompetencích efektivního pedagogického vedení včetně tvorby bezpečného klimatu a týmové spolupráce učitelů.
- Omezit byrokratickou zátěž pedagogů, avšak ne na úkor dokumentace podporující kvalitní vzdělávání (pedagogická diagnostika, plánování a příprava na vzdělávací proces, evaluace).
- Participovat se zaměstnavateli v oblasti odborného vzdělávání (odborníci do škol)
- Snažit se zatraktivnit učitelské povolání ve veřejném prostoru (příklady dobré praxe, ocenění učitelů).
- Aktivně působit v politice (důstojné platové podmínky).

Koalice STAČILO !

Ze sociometrických dat vyplývá, že věkový průměr učitelského sboru již začíná přesahovat hranici 47 let . Po delší dobu se také frekvencuje společenský požadavek generační výměny pedagogických pracovníků, nejen tedy učitelů, ale i například vychovatelů v domovech mládeže, internátech a jiných. Dalším zarážejícím faktem je příval nekvalifikovaných osob do resortu, krajská školní a školská zařízení nevyjímaje.

Školství také úzkostně chybí funkční kariérní systém, který by zajistil, aby objem výdajů na platy učitelů byl efektivně rozčleněn podle profesního růstu a výkonu.

Ne úplně ideálním se jeví zvyšování platů pedagogů prostřednictvím nadtarifních složek. Kraj, jako vyšší územní samosprávný celek, nejen zřizuje a metodicky řídí síť středních a některých dalších škol, ale současně jeho zastupitelstvo disponuje jako celek zákonodárnou iniciativou. Je tedy možno připravit i z této úrovně příslušné návrhy změn relevantních zákonů, konkrétně tedy zejména Školského zákona (zák.č.561/2004 Sb.) a Zákona o pedagogických pracovních (zák.č.563/2004 Sb.). Ruku v ruce s takovouto aktivitou samozřejmě podpoříme, eventuálně budeme také sami iniciovat, vznik takových programů, které by pomohly pracovníky ve školství, tedy samozřejmě i nepedagogy, na jejich pracovních místech zastabilizovat a umožnit jim nejen zasloužený platový růst, ale i další kariérní rozvoj.

ANO

Plzeňský kraj zatím neuvažuje o nastavení programů na podporu zájmu práce ve školách a školských zařízeních, které zřizuje. I přes zvyšující se věk pedagogů se zatím daří pokrývat volná pracovní místa a činnost škol a školských zařízení je zabezpečena.

SOCIÁLNÍ DEMOKRACIE

V prvé řadě je důležité si uvědomit, že prestiž učitelského povolání klesá. To je dáno dvěma faktory: a) finanční ohodnocení, které v posledních letech reálně pokleslo; b) postojem společnosti vůči pedagogům.

Nápravu v tomto ohledu nemůže sjednávat pouze zřizovatel. Nutná je změna celkové koncepce vzdělávacího procesu v ČR. Je důležité do školství přivádět mladé lidi, ale stejně tak je důležité je za jejich činnost náležitě odměnit. Spousta absolventů ped. fakult nenastoupí do školství, což je zapříčiněno již výše zmíněnými aspekty. Důležitá je podpora pro začínající pedagogy,

nabídka mentoringu a vedení vzdělávacích seminářů (např. v rámci DVPP) pro již zkušenější pedagogy.